

1	2	3
	4	5

1. กลีบสีชมพูปลายหนัก 3 แฉกเป็นที่มาของชื่อ "ซากุระฤดูใบไม้ร่วง"
2. *Cosmos sulphureus* สีส้มแบบกลีบซ้อน
3. เด็กหญิงชั้นประถมกำลังนั่งสเก็ตภาพดอกคอสโมสอย่างตั้งใจที่ EXPO Park
4. คอสโมสสีเหลืองอ่อน (Yellow Campus) ดูเย็นตา
5. เวลาที่เหมาะสมถ่ายภาพช่วงหนึ่งคือก่อนพระอาทิตย์ลับขอบฟ้าราว 5 โมงเย็น

คอสโมส

"ซากุระฤดูใบไม้ร่วง"

กนิษฐา มัทธูโร

เมื่อ ปลายเย็นๆ เริ่มโชยมาราวปลายเดือนกันยายนถึงกลางเดือนตุลาคม ก็พอดีกับที่ดอกคอสโมสเริ่มบานตามท้องทุ่ง กิ่งก้านโอนอ่อนไปตามกระแสลม และแม้จะถูกฝนหรือพายุแรงๆ กระหน่ำก็ตาม วันรุ่งขึ้นก็สามารถชูคอขึ้นมารับแดดอ่อนๆ เสมือนกับไม่มีอะไรเกิดขึ้นได้

คอสโมส หรือที่คนไทยเรามักเรียกว่า **ดอกดาวกระจาย** แยกเป็นสายพันธุ์ทั้งสิ้น 29 สายพันธุ์ ในจำนวนดังกล่าว 20 สายพันธุ์มีต้นกำเนิดในประเทศเม็กซิโก เข้าไปแพร่หลายในยุโรปผ่านนักสอนศาสนาชาวสเปนราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17 ถึงต้นศตวรรษที่ 18 ชื่อของมันมาจากภาษากรีก (Kosmos) ที่หมายถึง "ความกลมกลืน ความเป็นระเบียบ จักรวาล" เชื่อกันว่ามาจากความที่เวลาบานเรียงรายกัน คอสโมส จะงดงามดั่งดาวบนท้องฟ้า ชื่อ "ดาวกระจาย" ในภาษาไทยก็คงมาจากความหมายดั้งเดิมในภาษากรีกข้างต้นนั่นเอง ส่วนชื่อในภาษาญี่ปุ่นนั้นเขียนเป็นตัวอักษรจีนว่า "อะกิซะกุระ" (Aki-zakura=秋桜) หรือ "ซากุระฤดูใบไม้ร่วง" อ่านว่า "คอสโมส" มาจากกลีบดอกคอสโมสซึ่งมีขนาดราว 6-10 เซนติเมตร จำนวน 8 กลีบของมันที่มีสีชมพูอ่อน ปลายกลีบมีหยัก 3 หยักคล้ายกับซากุระ บานพร้อมกันในฤดูใบไม้ร่วง (Aki) นั่นเอง

เมล็ดคอสโมสสีชมพูอ่อนพันธุ์ *Cosmos bipinnatus* เข้ามาในญี่ปุ่นครั้งแรกเป็นสมัยเอโดะ แต่มาเป็นที่รู้จักทั่วไปในราวสมัยเมจิ (ค.ศ. 1868-1912) เมื่อนายวินเซนโซ รากุซา (Vincenzo Ragusa) ศาสตราจารย์ด้านศิลปะชาวอิตาลีเดินทางมาประจำที่โรงเรียนศิลปะโตเกียว

(มหาวิทยาลัยศิลปะโตเกียวในปัจจุบัน) และได้นำเมล็ดมาปลูกครั้งแรกในปี ค.ศ.1879 หลังสงครามญี่ปุ่นกับรัสเซียจบสิ้นลงในปี ค.ศ.1905 ก็พบว่าดอกคอสโมสได้แพร่หลายไปทั่วประเทศจนเกิดเป็นไร่คอสโมสตามท้องทุ่งต่างๆ อีกทั้งสีสัน และหน้าตาของมันก็รับกับธรรมชาติที่มีเทือกเขาล้อมรอบ ทุ่งนาพร้อมลำธารน้ำใสไหลผ่านของชนบทญี่ปุ่นมากจนคนญี่ปุ่นรุ่นหลังๆ หลงนึกไปว่าคอสโมสเป็นดอกไม้ดั้งเดิมอย่างหนึ่งของญี่ปุ่น ปัจจุบันนี้มีเมืองเล็กเมืองน้อยร่วม 100 แห่งด้วยกันที่จัดให้ดอกคอสโมสเป็นดอกไม้สัญลักษณ์ของเมือง

6. *Cosmos sulphureus* สีเหลืองแบบกลีบกิ่งซ้อน
7. *Cosmos sulphureus* สีส้มแบบกลีบซ้อน
8. เนินเขา Shizen no Oka/EXPO Park
9. เนินเขา Shizen no Oka/EXPO Park
10. คอสโมสสีแดงเข้ม เป็นพันธุ์ที่บ้านเรื่อ
11. ในวันที่ฟ้าโปร่ง คอสโมสสีต่างๆ จะช่วยสร้างบรรยากาศของฤดูใบไม้ร่วงได้ดีเยี่ยมพบราวต้นเดือนกันยายน

6	9
7	10
8	11

12

13

14

15

คอสมอสที่พบมากในญี่ปุ่นเป็นคอสมอสสีชมพูอ่อน สีขาว หรือสีเหลืองอ่อน ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นแบบกลีบเดี่ยวธรรมดา หลังๆ มาได้มีการแปลงพันธุ์ใหม่เป็นแบบกลีบซ้อน และแบบกลีบเป็นหลอดยาวๆ ใบเป็นแฉกๆ ละเอียด ส่วนพันธุ์สีเหลืองแก่หรือสีส้ม ใบมีขนาดใหญ่กว่า เริ่มเพิ่มขึ้นมากหลายปีมานี้หลังจากผู้คนที่หันมานิยมตกแต่งสวนกันนั้นก็มีชื่อว่า Cosmos sulphureus เข้ามาในญี่ปุ่นในสมัยไทโช (ค.ศ.1912-1926) เป็นคนละสายพันธุ์กัน เช่นเดียวกับคอสมอสสีออกแดงอมน้ำตาลที่มีชื่อเรียกว่า Cosmos atrosanguineus หรือชื่ออีกแบบคือ คอสมอส อย่างไรก็ตาม ทุกพันธุ์มีถิ่นกำเนิดที่เม็กซิโกทั้งสิ้น

จากการสำรวจดอกไม้ยอดนิยมของคนญี่ปุ่นโดยสถาบันวิจัยวัฒนธรรมการกระจายเสียงของ NHK ในปีค.ศ. 2008 ที่ทำต่อคนญี่ปุ่นอายุเกินกว่า 16 ปีจำนวน 3,600 คน (มีค่าตอบกลับมาร้อยละ 65) พบว่าดอกไม้คอสมอสเป็นดอกไม้โปรดของคนญี่ปุ่นอันดับที่ 4 รองลงมาจากซากุระ ทิวลิป และกุหลาบ ถึงแม้ว่าสถาบันวิจัยข้างต้นจะไม่ได้อธิบายเหตุผลว่าทำไมคอสมอสจึงถูกจัดไว้ที่อันดับต้นๆก็ตาม แต่ผู้รู้เชื่อกันว่า "เพราะคอสมอสเป็นดอกไม้ที่เลี้ยงดูง่าย เพียงหว่านเมล็ดลงไปในวันใดวัน ปลูกต่อไปก็จะออกดอกงดงามทุกปี แม้ภายนอกจะดูบอบบางไม่แข็งแรง แต่แท้จริงแล้วแม้จะถูกแดดถูกลมพายุแรงๆ ในเช้าวันรุ่งขึ้นก็จะออกดอกชูช่อขึ้นมา รับแดดอีกครั้ง ด้วยความมั่นคงแข็งแรงแม้ในสภาพแวดล้อมที่ยากลำบากก็ตาม คอสมอสก็ยังออกดอกงดงาม นับเป็นดอกไม้ที่น่าเอาเยี่ยงอย่าง"

จากสีสัน หน้าที่ และความหมายข้างต้นนี้เองที่ทำให้ทุกปีตั้งแต่เดือนสิงหาคมไปจนถึงปลายเดือนตุลาคมที่เราสามารถเห็นคอสมอสบาน

- 12. เนินเขา Shizen no Oka/EXPO Park
- 13. คอสมอสสีขาวดูเด่นท่ามกลางสีอื่นต่างๆ
- 14. ภายใต้แสงแดดยามเย็น
- 15. ถึงแม้จะมีกิ่งก้านที่ดูบอบบาง แต่คอสมอสเป็นดอกไม้ที่ทานทนต่อพายุและฝน

ไล่กันลงมาจากฮอกไกโดทางภาคเหนือไปจรดคิวชู และโอกินาวาทางใต้สุดของญี่ปุ่น ให้ผู้คนได้เพลิดเพลินกันปีแล้วปีเล่า

สถานที่ชมดอกคอสมอสที่มีชื่อเสียงในญี่ปุ่น

Taiyo no Okaen-gaeru Park / ฮอกไกโด

- > คอสมอสสีชมพู เหลืองจำนวนราว 10 ล้านต้นบนเนื้อที่กว่า 10 เฮกเตอร์ ชมได้งามจากกลางเดือนสิงหาคมถึงปลายเดือนกันยายน
- > ส่วนคอสมอสสีเหลืองเข้ม และส้ม (Cosmos sulphureus) ชมได้จากต้นเดือนกันยายนถึงกลางเดือนตุลาคม
- > การเดินทาง: เดินทาง 30 นาทีจากสถานี Engaeru/JR Sekihoku Line
- > เปิดเวลา 9.00-17.00 น. (ค่าเข้าชม 300 เยน)

Showa Kinen Park/ เมืองทะเละวะ โตเกียว

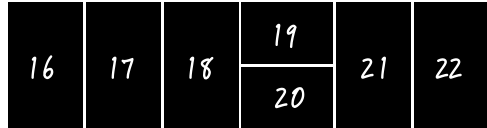
- > คอสมอสสีชมพู ชมพุ่มเริ่มชมได้งามจากปลายเดือนกันยายนจากปลายเดือนตุลาคมจะมีพันธุ์สีเหลืองอ่อน (Yellow Campus) บานงดงาม รวมแล้วราว 4 ล้านต้น
- > การเดินทาง: เดินทาง 2 นาทีจากสถานี Tatekawa/Ome Line
- > เปิดเวลา 9.30-17.00 น. (ค่าเข้าชม 400 เยน)

EXPO Park/โอซากา

- > ดอกคอสมอสสีชมพู สีเหลืองอ่อน (Yellow Campus) และสีเหลืองเข้ม สีส้ม (Cosmos sulphureus) รวม 8 สายพันธุ์ราว 3 แสนต้น ชมได้จากปลายเดือนกันยายนไปจนถึงปลายเดือนตุลาคม
- > การเดินทาง: เดินทาง 5 นาทีจากสถานี Bampaku Kinen Koen/Osaka Monorail (ค่าเข้าชม 250 เยน)

Nokonoshima Island Park/ฟุกุโอกะ

- > ดอกคอสมอสสีชมพู ชมพุ่มทั้งแบบบานเร็วและบานช้าราว 5 แสนต้น ชมได้งามจากต้นเดือนถึงปลายเดือนตุลาคม
- > การเดินทาง: ลงเรือเฟอร์รี่ที่ท่าเรือ Meino-hama ขึ้นที่ท่า Nokotosen ต่อรถเมย์สาย Nishi-tetsu ไปลงที่ Island Park จากนั้นเดินไปอีกราว 10 นาที
- > เปิดเวลา 9.30-17.30 น. (ค่าเข้าชม 1,000 เยน)

- 16. "Akatsuki" พื้นขาวขอบแดง
- 17. Yellow Campus @EXPO Park
- 18. บางตำแหน่งจะมีสีอื่นเข้ามาแซม เหมาะกับการถ่ายภาพมาก
- 19. Orange Campus พื้นสีส้ม แกนกลางสีชมพู
- 20. เนินเขา Shizen no Oka/EXPO Park
- 21. "Akatsuki" พื้นขาวขอบแดง
- 22. "Picoty"